

มหาวิทยาลัยบูรพา  
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์  
ภาควิชาภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

ประสิทธิผลของแนวปฏิบัติทางคลินิกในการดูแลผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน

อินทิรา อินทร์เกิด

28 เม.ย. 2554

286044

เรียนจบ

28 เม.ย. 2554

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

มีนาคม 2553

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา  
วิทยานิพนธ์ของ อินทิรา อินทร์เกิด ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม  
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลภา คุณทรงเกียรติ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม  
(ดร. เขมารดี มาสิงบุญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธาน  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุษาวดี อัครวิเศษ)

.....กรรมการ  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลภา คุณทรงเกียรติ)

.....กรรมการ  
(ดร. เขมารดี มาสิงบุญ)

.....กรรมการ  
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ เตียววิเศษ)

คณะพยาบาลศาสตรบัณฑิตให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม  
หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัชนิกร ทรัพย์กรานนท์)

วันที่ 10 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2552

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย ระดับบัณฑิตศึกษา  
จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา  
ประจำภาคต้น ปีการศึกษา 2551

## ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัลภา คุณทรงเกียรติ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ดร. เขมรดี มาสิงบุญ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง และเสียสละเวลาในการตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในทุกขั้นตอนของการทำวิทยานิพนธ์ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน ตลอดจนสนับสนุนและให้กำลังใจที่ดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่าน จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ของเครื่องมือ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลบางคล้า หัวหน้างานอุบัติเหตุและฉุกเฉินที่ให้การสนับสนุนการศึกษาแก่ข้าพเจ้า พยาบาลประจำงานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน และงานห้องคลอด ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างยิ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูล ช่วยปฏิบัติงานแทนในช่วงที่กำลังศึกษาต่อ และให้กำลังใจกันเสมอมา

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ที่กรุณาให้ทุนสนับสนุนการวิจัยบางส่วน จากทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา พร้อมทั้งขอขอบพระคุณผู้ปกครองและน้องสาวทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อสนิท คุณแม่วิไล อินทร์เกิด และทุกคนในครอบครัวที่คอยให้กำลังใจ ทำให้ผู้วิจัยต่อสู้กับอุปสรรคและผ่านพ้นไปด้วยดี และขอบคุณเพื่อนในสาขาการพยาบาลผู้ใหญ่ภาคพิเศษ ที่คอยให้กำลังใจซึ่งกันและกันยามท้อแท้จนกระทั่งมีวันนี้ได้

อินทรา อินทร์เกิด

49920927: สาขาวิชา: การพยาบาลผู้ใหญ่: พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คำสำคัญ: แนวปฏิบัติทางคลินิก/ อาการเจ็บอก/ ความไม่สบาย/ผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน

อินทรา อินทร์เกิด: ประสิทธิภาพของแนวปฏิบัติทางคลินิกในการดูแลผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตาย

เฉียบพลัน (THE EFFECTIVENESS OF CLINICAL PRACTICE GUIDELINES FOR ACUTE

MYOCARDIAL INFARCTION PATIENTS) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: วัฒนา คุณทรงเกียรติ, พย.ด.,

เจมรดี มาสิงบุญ, D.S.N. 137 หน้า. ปี พ.ศ. 2553.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง วัดผลหลังการทดลอง เพื่อศึกษาประสิทธิผลของแนวปฏิบัติทางคลินิกในการดูแลผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน ต่อความรุนแรงของอาการ เจ็บอกหรือความไม่สบายจากการเกิดกล้ามเนื้อหัวใจตาย อัตราการเสียชีวิต ระยะเวลาก่อนส่งรักษาต่อ และความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติต่อการใช้นโยบายทางคลินิก กลุ่มตัวอย่างคือผู้ที่ได้รับการวินิจฉัยว่ามีภาวะกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลันและพิจารณาส่งรักษาต่อที่โรงพยาบาลเมืองฉะเชิงเทรา โดยแพทย์แผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 30 ราย แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองกลุ่มละ 15 ราย กลุ่มควบคุมได้รับการดูแลผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายตามขั้นตอนปกติ และกลุ่มทดลองได้รับการดูแลตามแนวปฏิบัติทางคลินิกในการดูแลผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลันที่ผู้วิจัยและทีมสหสาขาวิชาชีพร่วมกันพัฒนาขึ้นตามกระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติทางคลินิกของราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งประเทศไทย และเนจกคสทสาขาวิชาชีพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แนวปฏิบัติทางคลินิกในการดูแลผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน แบบมาตรฐานระดับความรุนแรงของการเจ็บอก มาตรฐานความไม่สบายจากการเกิดกล้ามเนื้อหัวใจตาย แบบบันทึกเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนของแนวปฏิบัติทางคลินิกในการดูแลผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน แบบการดูแลระหว่างส่งต่อโรคกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน และแนววัดความพึงพอใจ ของบุคลากรต่อการใช้นโยบายทางคลินิก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. กลุ่มทดลองมีระดับความรุนแรงของการเจ็บอกหรือความไม่สบายจากการเกิดกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน ไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุม ที่ระดับนัยสำคัญ .05
2. ไม่พบอัตราการเสียชีวิตที่ห้องอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลบางคล้า และอัตราเสียชีวิตระหว่างการส่งรักษาต่อ ทั้งในกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง
3. กลุ่มทดลองมีระยะเวลาก่อนส่งรักษาต่อในเรื่อง การซักประวัติอาการกล้ามเนื้อหัวใจตายและซักถามระดับการเจ็บอกหรือความไม่สบาย การตรวจคลื่นไฟฟ้าหัวใจ การรายงานแพทย์ การรักษา และระยะเวลารวมก่อนการส่งรักษาต่อน้อยกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p < .05$ )
4. พยาบาลวิชาชีพมีคะแนนความพึงพอใจโดยรวมต่อการใช้นโยบายทางคลินิกในการดูแลผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลันในระดับมากที่สุด

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการใช้นโยบายทางคลินิก สามารถใช้เป็นแนวทางให้กับทีมผู้ดูแลผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน ที่แผนกฉุกเฉิน เพื่อลดระยะเวลาก่อนส่งรักษาต่อ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการรักษาและช่วยชีวิตผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน ตลอดจนสามารถใช้เป็นแนวทางในการทำวิจัยต่อไปได้

49920927: MAJOR: ADULT NURSING; M.N.S. (ADULT NURSING)

KEYWORDS: CLINICAL PRACTICE GUIDELINES/ CHEST PAIN/ DISCOMFORT/ ACUTE MYOCARDIAL INFARCTION PATIENTS

INTHIRA INKIRD: THE EFFECTIVENESS OF CLINICAL PRACTICE GUIDELINES FOR ACUTE MYOCARDIAL INFARCTION PATIENTS. ADVISORY COMMITTEE: WANLAPA KUNSONGKEIT, Ph.D., KHEMARADEE MASINGBOON, D.S.N. 137 P. 2010.

This two-groups post test design quasi – experimental research was conducted to determine the effectiveness of clinical practice guidelines for acute myocardial infarction patients on severity of chest pain or discomfort from acute myocardial infarction, mortality rates, time duration before transfer and the satisfaction of person in using clinical practice guidelines for acute myocardial infarction patients. The samples were acute myocardial infarction patients transferred to Maung Chachoengsao Hospital by physicians at Emergency Department of Bangkhla Hospital, Chachoengsao Province. Thirty patients were selected and assigned equally into experimental and control groups. The 15 samples of the control group received the conventional care while 15 samples were the experimental group receiving care following the clinical practice guidelines for acute myocardial infarction patients which was developed based on concepts of clinical practice guidelines of The Royal College of Physician of Thailand and multidisciplinary by the researcher and multidisciplinary team. The instruments were clinical practice guidelines for acute myocardial infarction patients, Chest Pain Severity Scale, Discomfort Scale from Acute Myocardial Infarction, Time Recording Form of Activities on Steps of Clinical Practice Guidelines for Acute Myocardial Infarction Patients, and Care Recording Form during Transfer and Satisfaction in Using Clinical Practice Guidelines for Acute Myocardial Infarction Patients. Data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation and t-test.

The results revealed that:

1. Chest pain and discomfort level of the experimental group had no significantly different chest pain or discomfort level from the control group ( $p > 0.5$ )
2. There was no mortality rate at Emergency Department of Bangkhla Hospital and during transfer in the control and experimental groups.
3. After receiving clinical practice guidelines for acute myocardial infarction patients, the experimental group had a significant duration before transfer in screening myocardial infarction symptom and chest pain or discomfort levels, electrocardiograms, physician consultation, treatment and total time duration before transfer less than the control group ( $p < .05$ ).
4. The registered nurses had overall satisfaction score in using the clinical practice guidelines for acute myocardial infarction patients at a highest level.

The results of this study indicate that the clinical practice guidelines can be guideline for health care providers at ER to reduce treatment period before transfer in management which was important in treatment and rescue acute myocardial infarction patients. Furthermore, the findings of this study also provide information for further research.

## สารบัญ

|                                                                                                | หน้า |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| บทคัดย่อภาษาไทย.....                                                                           | จ    |
| บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....                                                                        | ฉ    |
| สารบัญ.....                                                                                    | ช    |
| สารบัญตาราง.....                                                                               | ญ    |
| สารบัญภาพ.....                                                                                 | ฎ    |
| บทที่                                                                                          |      |
| 1 บทนำ.....                                                                                    | 1    |
| ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....                                                            | 1    |
| คำถามการวิจัย.....                                                                             | 5    |
| วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....                                                                   | 6    |
| สมมติฐานงานการวิจัย.....                                                                       | 6    |
| ขอบเขตการวิจัย.....                                                                            | 7    |
| นิยามศัพท์เฉพาะ.....                                                                           | 8    |
| กรอบแนวคิดการวิจัย.....                                                                        | 10   |
| 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....                                                                   | 12   |
| โรคกล้ามเนื้อหัวใจตาย.....                                                                     | 12   |
| การดูแลผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลันโดยใช้แนวปฏิบัติทางคลินิก<br>และทีมสหสาขาวิชาชีพ..... | 26   |
| ความพึงพอใจของทีมผู้ปฏิบัติ.....                                                               | 35   |
| 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....                                                                      | 37   |
| ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....                                                                   | 39   |
| เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....                                                                | 40   |
| การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....                                                             | 43   |
| การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง.....                                                           | 45   |
| ขั้นตอนการพัฒนาแนวปฏิบัติทางคลินิก.....                                                        | 46   |
| การเก็บรวบรวมข้อมูล.....                                                                       | 49   |
| การวิเคราะห์ข้อมูล.....                                                                        | 52   |

## สารบัญ (ต่อ)

| บทที่                                                                                                                                                                                                                     | หน้า |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| 4 ผลการวิจัย.....                                                                                                                                                                                                         | 55   |
| ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลการวินิจฉัยโรคของผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจตาย<br>ในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง .....                                                                                                            | 56   |
| ส่วนที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ของคะแนนความรุนแรงของอาการเจ็บอกหรือ<br>ความไม่สบายจากการเกิดกล้ามเนื้อหัวใจตายก่อนและหลังการทดลอง<br>ของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง .....                                                    | 58   |
| ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบอัตราการเสียชีวิตที่ห้องอุบัติเหตุ และฉุกเฉิน โรงพยาบาล<br>บางคล้า และอัตราการเสียชีวิตระหว่างการส่งรักษาต่อ ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่ม<br>ทดลอง .....                                               | 60   |
| ส่วนที่ 4 เปรียบเทียบระยะเวลาก่อนการส่งต่อในแต่ละขั้นตอนที่ใช้ในการดูแล<br>ผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลันที่งานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ระหว่างกลุ่ม<br>ควบคุม และกลุ่มทดลอง.....                                         | 60   |
| ส่วนที่ 5 จำนวน และร้อยละของอาการและอาการแสดง การรักษาที่ได้รับ<br>ภาวะแทรกซ้อน ภายหลังการส่งรักษาต่อที่ โรงพยาบาลเมืองฉะเชิงเทรา ของกลุ่ม<br>ควบคุมและกลุ่มทดลอง.....                                                    | 62   |
| ส่วนที่ 6 การประเมินผลการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติทางคลินิกในการดูแลผู้ป่วย<br>กล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน และความพึงพอใจของพยาบาลวิชาชีพ ต่อการใช้<br>แนวทางปฏิบัติทางคลินิกในการดูแลผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน ..... | 64   |
| 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....                                                                                                                                                                                        | 67   |
| สรุปผลการวิจัย .....                                                                                                                                                                                                      | 69   |
| อภิปรายผล .....                                                                                                                                                                                                           | 71   |
| ข้อเสนอแนะ .....                                                                                                                                                                                                          | 75   |
| บรรณานุกรม.....                                                                                                                                                                                                           | 78   |
| ภาคผนวก.....                                                                                                                                                                                                              | 85   |
| ภาคผนวก ก : .....                                                                                                                                                                                                         | 86   |
| ภาคผนวก ข .....                                                                                                                                                                                                           | 90   |

## สารบัญ (ต่อ)

| บทที่                       | หน้า |
|-----------------------------|------|
| ภาคผนวก ค .....             | 116  |
| ภาคผนวก ง .....             | 129  |
| ภาคผนวก จ .....             | 131  |
| ประวัติย่อของผู้วิจัย ..... | 137  |

มหาวิทยาลัยบูรพา  
Burapha University

## สารบัญตาราง

| ตารางที่                                                                                                                                                                                                                  | หน้า |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| 1 จำนวน ร้อยละ และเปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลทั่วไป ข้อมูลการวินิจฉัยโรคของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ด้วยสถิติโค- สแควร์ .....                                                                                         | 56   |
| 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ของคะแนนความรุนแรงของอาการเจ็บอก หรือความไม่สุขสบายจากการเกิดกล้ามเนื้อหัวใจตาย ภายในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง ด้วยสถิติที (Dependent t-test) .....                             | 59   |
| 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความรุนแรงของอาการเจ็บอก หรือความไม่สุขสบายจากการเกิดกล้ามเนื้อหัวใจตาย ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ด้วยสถิติที (Independent t-test) .....                                              | 60   |
| 4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระยะเวลาแต่ละขั้นตอน ที่ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลันที่งานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ด้วยสถิติที (Independent t-test) ..... | 61   |
| 5 จำนวน และร้อยละของอาการและอาการแสดง การรักษาที่ได้รับ และภาวะแทรกซ้อน ภายหลังการส่งรักษาต่อที่โรงพยาบาลเมืองฉะเชิงเทรา ของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง .....                                                                | 62   |
| 6 จำนวนครั้งการเกิด และร้อยละของสาเหตุการไม่ปฏิบัติตามระยะเวลาในการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติทางคลินิกในการดูแลผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน .....                                                                         | 64   |
| 7 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจของพยาบาลวิชาชีพที่มีต่อการใช้แนวทางปฏิบัติทางคลินิกในการดูแลผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน หลังการทดลอง .....                                                             | 65   |
| 8 จำนวน ร้อยละ ของอาการผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน ของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง .....                                                                                                                               | 87   |
| 9 จำนวน ร้อยละ โรคประจำตัวของผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลันในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง .....                                                                                                                           | 88   |

## สารบัญภาพ

| ภาพที่                                                                                      | หน้า |
|---------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย .....                                                                | 12   |
| 2 รูปแบบการวิจัย .....                                                                      | 39   |
| 3 แสดงขั้นตอนการดูแลผู้ป่วยกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลันต่อกลุ่มควบคุม<br>และกลุ่มทดลอง ..... | 54   |
| 4 Clinical Practice Guidelines of Acute Myocardial Infarction .....                         | 91   |